

Atžvalga.

Nr. 60

ANTRADIENIS, 1946 M. SPALIO 15 D.

II metai

PARYŽIAUS DRAMA PERSIKELIA NEW YORKAN

Paryžius, X. 14. Šeštadienio Taikos Konf. plenumo posėdyje buvo svarstomas taikos sutarties su Vengrija projektas.

Pirmas kalbėjęs JAV atst. Vandenberg pareiškė, kad Vengrijai reparacijos iš 300 milij. dol. turi būti sumažintos iki 200 milijonų dol., nes Dunojaus valstybės reikia atstatyti ekonominiai. Be to atst. pabrėžė, kad ekonominio Dunojaus valst. atstatymo sąlyga yra laisva Dunojaus laivinkystė.

Britų atst. Alexanderis pareiškė, kad visos Centrinės Europos atkurtimas priklauso nuo Vengrijos ekonominio atstatymo ir dėl to jos ūkis negali būti apsunkintas milžiniškomis reparacijomis.

Slavų blokas kalbėtoju iškišo UTSR atst. Manuilskį, kuris išreiškė pasipiktinimą amerikiečių siūlymu tvirtindamas, kad vengrų reparacijos sudaro tik 1/2% tų sunaikinimų, kuriuos per šį karą patyrė vien Ukraina. Toks pasiūlymas, kalbėjo Manuilskis, yra nedraugingas amerikiečių veiksmas TSRS atžvilgiu.

Šiandien buvo svarstomas paskutinis taikos sutarties projektas — su Suomija.

Amerikiečių atst. reikalavo neapsunkinti tokia milžiniška 300 milij. dol. suma tokios mažos valstybės kaip Suomija. Sovietų atst. nurodė suomų armijos padarytus nuostolius, kurių tik mažą dalį padengia tos reparacijos. Šis posėdis buvo trumpiausias ir truko tik dvi valandas.

Popietiniame posėdyje kalbėjo Bevinas, kuris pareiškė, kad konferencijos nuveiktas darbas nebus bergždis ir jo vaisius bus tas, kad pasaulis vėl galės ramiai gyventi taikoje.

Po jo kalbėjęs Molotovas taip pat kalbėjo apie pastovios taikos perspektyvą ir atsiminė paskutinį Stalino pareiškimą. Kalboj jis pabrėžė, kad visos konferencijos metu sovietai laikėsi linijos, kuri buvo nustatyta 4 didž. užs. reik. konf. metu, kai tuo tarpu anglai, amerikiečiai ir prancūzai blaškėsi ir kaitaliojo savo pirmąjį nusistatymą ir savo valią stengėsi primesti kitiems.

Rytoj įvyks paskutinis Taikos konf. plenumo atsisveikinimo posėdis. Dalis atstovų jau šiandien išvyko. Rytoj Molotovas išvyks į Londoną ir poryt išplauks į New Yorką drauge su prancūzų ir britų delegacijomis. Bevinas atvyks į New Yorką tik šio mėn. pabaigoj. Min. Byrnes rytoj po pietų išskrenda į New Yorką. Kaip žinoma, ten šio mėn. 23 d. prasidės JTO plenumo suvažiavimas.

SPAUDA Palydi Delegatus

Londonas, X. 14. Londono spauda, kurios dėmesys Taikos Konferencijai paskutiniu laiku nuslydo į kitus reikalus, delegatų nepalydi su per dideliu optimizmu.

The Times pažymi, kad Paryžiuje buvo nuveiktas didelis darbas, nors nebuvo pasiekta tai, ko visi laukė ir atstovai į New Yorką nevyksta su per dideliu optimizmu. Panašiai išsireiškia ir konservatorių Daily Telegraph.

JAV nėra apsiginklavusios

New Yorkas, X. 15. Savo priešrinkiminę kalbą, JAV karo ministras Paterson pareiškė, kad JAV laiko savo armiją ne tam, kad laimėtų karą, bet kad būtų išlaikyta taika ir kad galėtų apsiginti, jei būtų įtraukta į karą. Pasak min., JAV nėra apsiginklavusios nuo galvos iki kojų. Jos turi visame pasaulyje išmėtytą 1 milijono vyrų armiją.

AREŠTAVO BRITŲ KAREIVĮ

Londonas, X. 15. Vakar Žem. Rūmuose buvo užklaustas užs. reik. min. ar jam yra žinoma, kad Varšuvoj prieš kiek laiko buvo suimtas vienas britų kareivis Vincent. Jam nebuvo leista susisiekti su britų ambasada ir, kaip jis išėjęs iš kalėjimo pareiškė, lenkų saugumo organai jį torturavę ir laikę įmetę į šaltu vandeniu pripildytą rūšį.

Ministerijos atst. pareiškė, kad šis kareivis šiuo metu yra Berlyne. Britų ambasada prašė lenkų vyriausybės tuo reikalų paaiškinimu, tačiau jų iki šiolei negauta. Taip pat ministerija dar negavo pilno ambasadoriaus raportu apie tą įvykį.

PARYŽIAUS KONF. SKAIČIAIS

Paryžius, X. 14. Paryžiaus Taikos Konferencijai prancūzijos vyriausybei kaštavo per 1 milijoną dolerių. Konferencijoj dalyvavo 384 atstovai su 2000 žurnalistų iš 48 kraštų. Konf. sunaudojo 10 milijonų lapų arba 50 tonų popierio!

SOVIETAI NENORI JTO ARMIJOS

New Yorkas, X. 14. Sovietų S-gos vyriausybė pasiuntė JTO gen. sekretoriui raštą, kuriame pasisako prieš steigimą tarptautinės armijos Saugumo Tarybos žinioj TSRS sutinka steigti tokią armiją tik tada, kai atsiras reikalingas ją panaudoti.

SUSIRŪPINIMAS KINIJA

New Yorkas, X. 14. Šiandieninė didžioji New Yorko spauda daug vietos skiria įvykiams Kinijoje.

The New York Times rašo, kad visą taikos pastatą gali suparalizuoti situacija Kinijoje.

KARO PASIRUOŠIMŲ BAIMĖ

Londonas, X. 14. Londono savaitinė spauda plačiai komentuoja britų ministrų kabineto pertvarkymą.

Plačiai skaitomas New Statesman reiskia būkštavimo dėl valst. gynimo ministerijos įsteigimo ir mano, kad tai turės įtakos ir tarpvalstybiniams santykiams ir į pasiruošimus paskutiniam kraštutinumui — karui.

The Economist tą pertvarkymą laiko pirmos reikšmės ne tik britų, bet ir viso pasaulio įvykiu.

DĖL GINKLŲ GRAIKIJAI

Londonas, X. 14. Atsakymams į paklausimą parlamente, Anglijos užs. reik. valst. psekretorius Makin pareiškė, kad iki spalio 1 Graikijai anglai suteikė ginklų 11 milijonų svarų vertės. Nuo šių metų vidurio graikai turėjo patys mokėti už ginklus, bet, turint galvoj jų sunkią medžiaginę būklę, mokėjimai atidėti iki 1947 m. kovo mėn. Britų ginklai yra skirti tiksliai reguliarią kariuomenę apginkluoti, pareiškė Makin.

Ketvirtoji Respublika

PRANCŪZAI PRIĖMĖ KONSTITUCIJĄ

Paryžius, X. 15. Praėjusi sekmadienį įvykusiame balsavime už naują Prancūzijos konstituciją pasisakė 9.218.000, prieš — 7.857.000, susilaikė nuo balsavimo 7.854.000. Tokiu būdu prasideda Ketvirtoji Respublika. Lapkričio m. 10 d. įvyks pastovaus parlamento rinkimai. Parlamento kadencija — 5 metai.

DARDANELAI BRITŲ PARLAMENTE

Londonas, X. 15. Atenančia savaitę Bevinas atsakys į užklausimą dėl Dardanelų klausimo. D. Britanijos užs. reik. m-ją susisieks tuo reikalu su Maskva ir Ankara.

KRIKŠČ. DEM. PIRMAUJA

Londonas, X. 15. Praėjusi sekmadienį įvykusiose Vokietijos britų ir prancūzų zonose savivaldybių rinkimuose dalyvavo 60—70% rinkėjų. Abiejose zonose pirmauja CDU — krikšč. dem.

KARO S—GA TARP TSRS IR PERSIJOS

Londonas, X. 14. Įvairių teleg. agent. korespondentai praneša iš Teherano, kad Teherane viešis Sovietų S—gos karo min. Sichow pasiūlė Persijos vyr. sudaryti karinę sutartį tarp Persijos ir TSRS. Pagal tą sutartį, TSRS tiektų Persijai ginklus, amuniciją ir karo lėktuvus.

NAUJAS TEISMAS JUGOSLAVIJOJ

Roma, X. 14. Vatikano žiniomis, Sarajeve artimu laiku prasidės teismas prieš Bosnijos katalikų vaskupą Sarioč. Jis taip pat yra kaltinamas už bendradarbiavimą su ustašais.

REIKALAUŠ ATIDUOTI GINKLUS

Roma, X. 14. Ansos New Yorko koresp. pranešimu, JAV vyriausybė pareikalavusi, kad sovietų vyr. išsiųstų finansinę misiją į JAV tikslu užbaigti ir sureguliuoti Nuomos ir Paskolos įst. sutartį. Korespondento žiniomis, JAV pareikalaus iš TSRS gražinti pagal tą įstatymą Sovietų S—gai pateiktus, bet karo metu nesunaudotus, ginklus ir amuniciją.

Sovietams buvo patiekta 11 milijardų dol. vertės įvairių prekių.

NORI BENDRADARBIAUTI

Maskva, X. 14. Maskvos radijo komentatorius Michail Davidov pareiškė, kad yra būtinas britų-sovietų tiek politinis, tiek ekonominis bendradarbiavimas. Britų sovietų santykiai yra tarptautinės taikos pagrindas, tvirtino komentatorius.

SUSITIKS NEW YORKE

Paryžius, X. 14. Švakar Paryžiuje įvykusiame 4 didž. valst. užs. reik. min. posėdyje buvo nutarta kitą posėdį paskirti lapkričio 4 New Yorque.

Pierre BERTRAND

NEPAPRASTI TSRS VIDAUS SUNKUMAI

KO NORI TARYBŲ SAJUNGA?

Kur eina T.S.-ga? Byrnes ir Wells kova JAV, nepasitenkinimas trijų ministerių britų kabinete dėl Bevino vedamos užsienio politikos, rodo atskiruose kraštuose esantį politinį įtempimą ir svyravimą, kurį anglosaksų vadovaujančius sluoksnius skaldo į dvi dalis.

Nesantaika tarp „veikliųjų“ ir „nuosaikiųjų“ išplaukia iš dabarties įvykių. Juos stebint tarptautiniuose santykiuose rasime daug panašumo į nuotakas, vyruvusias „muencheniškiame periode“. Londone ir Vašingtone padėtis yra užtektinai aiški. Kokia yra padėtis Maskvoje, Molotovas nesudarė progos ne tik anksčiau, bet ir dabartinėje Paryžiaus konferencijoje supažindinti kolegą, kad jie įsitikintų.

Dabartiniai faktai verčia susigalvoti. Nenuostabu, kad britų viešojo nuomonė ties atskirais klausimais sustoja nepaprasto įtempimo vedama.

Tarybinė veržla nuo Trieste iki Mukdeno, jau keli mėnesiai susiduria su anglosaksų politiniais tikslais. Ar tai yra tarybinės imperinės politikos ar, gal būt, tik revoliuciniai motyvai, sutampą su Petro Didžiojo ir Katarinos sukurtois tradicijomis? O, gal būt, priešingai — T.S.-ga yra pagauta nepaprasto noro bet kuria kaina apsidrausti? Iš kur gi išplaukia T.S.-gos vidaus sunkumai, apie kuriuos užsienyje yra plačiai kalbama? Ar T.S.-goje iš tikrųjų yra krizė? Pagaliau, kas ji per viena: tradicinė, kuri jau anksčiau ne kartą pergyventa, ar tik Kremliaus bandymas akis nukreipti į užsienį? Tais klausimais šiandieną britų viešojo nuomonė yra ypatingai susidomėjusi.

NAUJOJI ARMİJA IR PARTIJOS SUSTIPRINIMAS

Vis tiek kaip be vertinsime tarybinę vidaus padėtį, reikia pažymėti, kad ten vieninga linija nevyrauja. 1945 m. karui pasibaigus, su nusteblimu reikėjo pripažinti, kad vidaus padėtis buvo labai panaši į buv. 1937 metais, kai komunistų partija buvo išvalyta, o kariuomenės valymui dar ruošta. Iš vienos pusės randame Camarilla jaunų generolų, kurie tarybinių tautų yra garbinami. Iš kitos pusės komunistų partija, nežiūrint įrašymo trijų milijonų naujų narių, vadovaujama senosios gvardijos palikuonių, kurie sukūrė vadinamąją naująją politinį elitą. Bolševikinė ideologija stengiasi lyg užantspauduoti karo laimėjimą. Pažymėtina, kad š. m. kovo 19 d. Stalinui sudarius naują vyriausybę, joje veik nerandame sovietinės kariuomenės atstovų. „Vidaus kabinete“ aštuoni vicepirmininkai, kurių,

rankose sutelkta nemaža galia, penki jų: Molotovas, Andrejevas, Mikoja, Kaganovičius ir Vorosilovas sudaro seną bičiulių ratelį. Kiti gi — Berija, Kosegin, Voznesenskis yra atėję iš partijos.

1941 m. Vorosilovas ir Budionny, fronte nepasizymėję, pateko į Aukščiausiąją Tarybą. Tai padarė Stalinas, kad juos moraliai sutvirtintų masių akyse.

Iš šių reiškinų Londonas tuo tarpu nedaro per skubių išvadų. Stalino galia po senovės lieka tvirta, nors ir įvyksta kai kurie „Karališkojo dvaro“ nesklaidūs pasireiškimai.

KRAŠTO NEPAPRASTAS SUNAIKINIMAS

Ketvirtasis penkmetis, britų akyse išaiškina tarybinę paslaptį. Kraštas yra sunaikintas. Tai matyti iš sovietinių vadovaujančių įstaigų su tvarkymo, nes iš 57-nių ministerijų 50 yra grynai ūkiškos.

Zemės ūkio gamyba, palyginti 1940 m. buvusią, dabar yra perpus sumažėjusi ir primena 1932 metų labai nuioškotą gyvulių ūkį, kai ūkininkai varu turėjo eiti į kolchozus. 25.000.000 raguočių, karo metu sunaikinta, o tai sudaro 40% viso sovietinio gyvulių skaičiaus. Iš trijų arklų liko vienas. Vien Ukrainoje sunaikinta, 137.000 traktorių. Vokiečių okupacijos metu buvo įdirbta 40% sėjamo ploto ir

pagaminta tik 37% grūdų. Šie skaičiai užtektinai aiškiai kalba.

Pramonės srityje nemažesni sunaikinimai. Net tarybinė propaganda pradeda atvirai pripažinti, kad Charkovo, Dono ir Azova kasyklos tik po eilės metų tegalės pasiekti prieš karą buvusį gamybinių lygį.

Darbo rinka taip pat nukentėjo. Nuo karo pabaigos atskiri specialistai buvo atleisti iš kariuomenės, nežiūrint į jų pareikalavimą. Dabartinis penkmečio planas numato kasmet į pramonę įjungti 1,2 milijonus darbininkų ir tikisi 1950 metais pasiekti 35,5 milijonų darbininkų visoje tarybinėje pramonėje. Tai aiškiai sako, kad, nežiūrint į milžinišką naujų sričių prijungimą, pramonėje dirbančiųjų skaičius dabar siekia 27 milijonus darbininkų. Toks skaičius pramonėje dirbo prieš 11 metų.

Kaip tarybinė vyriausybė numato šį tragišką balansą subalansuoti? Kuria įtaką šie ūkiški sunkumai gali turėti į užsienio politiką? Į šiuos klausimus ieškomas atsakymas sovietinio gyvenimo kasdieninėje raidoje.

Pierre Bertrand yra speciolus „Le Figaro“ korespondent. Londone. Jo straipsniai, kuriuos mes perspausdinome, šiomis dienomis tilpo jo atstovaujame laikraštyje ir pavaizduoja nuotaikas Londone.

D. BRITANIJA SIUNČIA GINKLUS GRAIKIJAI

Graikijos vyriausybė kreipėsi į D. Britaniją, kad apginkluotų naujus kariuomenės pašauktus kareivius. D. Britanijos padėtis Graikijoje yra nelengva. Oficialiai britai gali siųsti ginklus bet kuriai valstybei, kuri teisės tarptautinių susitarimų nėra susiaurintos. Tsaldario vyriausybė betgi numato juos panaudoti prieš neramumų kėlėjus krašte. Britai pageidauja graikų vyriausybės patikrinimo, kad jų siunčiami ginklai nebūs panaudoti prieš sukilėlius. Šis atsargus mostas dabartiniu metu yra būtinas, nes kiekvienas išsišokimas būtų Sovietų panaudotas bent nedraugingai propagandai.

EAM, karingiausia karinė ir politinė organizacija, kovojama vien su dabartine Graikijos vyriausybė ir monarchistų santvarka, bet taip pat reikalauja, kad britai atitrauktų 50.000 kariuomenės, esančios elėnų pusiasalyje. JTO Saugumo Taryboje svarstant skundą, kad britų kariuomenė Graikijoje sudaro grėsmę tarptautinei taikai, Bevinas pareiškė: anglų kariuomenė būsianti tuojau atitraukta, kai tik graikų vidiniai nera-

mumai būsią pašalinti. Toks pareiškimas yra nepaprastai platus ir gali būti įvairiai aiškinamas, nors britų politikai ir dabar juo vadovaujasi.

Britų kariuomenės vadas Artimiesiems Rytams gen. sir Miles Dempsey atsilankymas Makedonijoje, kurioje dabar vyksta graikų civilinis karas, britų kariuomenės inspektuoti sukėlė įvairius aiškinimus. Iki šio laiko britų kariuomenė Graikijoje vadovavosi taisykle, kad ji ten esanti taikai palaikyti ir neremia nė vienos pusės. Praktikoje britams jau ne kartą yra tekę įsikšti, apvaldant kraštutinius kairiuosius ar dešiniuosius.

Britų toli numatanti politika neabejotinai žino kelią, kuris sudarytų progą nesikišti į Graikijos vidaus reikalus. Tuo tikslu jie pageidauja, kad Tsaldaris sudarytų plačiausios bazės vyriausybę. Naujai vyriausybei krašte turint didesnę atsparą, britams būtų patogiau ir oficialiai remti graikus ir pritarti jų planams kovojant su sukilėliais.

Graikų oficialios praneša, kad netoli Salonikų, Kerdilia

BYRNES PAKALTINTAS

Byrnes bandė su Maskva „susitarti“, kai kuriais klausimais padarydamas nuolaidas, patikrinančias Sovietų viešpatavimą buvusiu Vokietijos taktininkų kraštuose. Summer Welles, buvęs JAV užsienio reikalų ministerio pavaduotojas, ką tik išėjusioje knygoje „Kur einame“ aštriai kritikuoja Byrnes nuolaidų politiką ir jį pakaltina.

Byrnes, darydamas nuolaidas Sovietams, aiškiai nukrypsta nuo Rooseveltto politikos ir Jaltos padaryto susitarimo. Pagal jį Maskvai perleistuose Balkanų kraštuose turi būti „laisvi rinkimai“. Byrnes ir Trumanas, atsidūrę ant kapitono tiltelio, nors jie „neturi pagrindinio supratimo apie tarptautinius politinius santykius“. Pirmasis visą laiką svyruoja dėl santykių su Kremlium, o šis mikliai pasinaudoja amerikiečių silpnėmis.

„Du kraštai, rašo Welles, JAV ir TSRS vis labiau nuklysta į sunkelius, kuriais toliau jiems einant, galima visai tikrai tvirtinti, bus pasiekiamas atominis karas“.

Dabar nuo karo pabaigos pasaulyje vyraujantis samysis, S. Welles nuomone, yra Rooseveltto mirties išdava, nes anas, būdamas gyvas, nebūtų leidęs užsienio politikai riedėti šia linkme.

ATOMINĖS BOMBOS ANGLIJAI

Prancūzų dienraštis „Le Monde“ praneša iš Vašingtono, kad amerikiečių žurnalistas Drew Pearsonas, kalbėdamas per radiją, pranešė, jog JAV davusios Didž. Britanijai tam tikrą kiekį atominų bombų, kurios esančios padėtos šiaurės Anglijoje. Jis pažymėjo, kad Anglija savo rankose atominų bombų turinti pirmą kartą. Laikraščininkas daro išvadą, kad atominės bombos buvusios perduotos Anglijai „dėl visokių skubių tarptautinio pobūdžio atvejų“.

Londone anglų karo ministerija atsisakė komentuoti Pearsono pareiškimą. Tačiau karo ministerijos vienas atsakingas valdininkas pareiškė, kad, gal būt, šiomis dienomis busiais tuo klausimu paskelbtas oficialus komunikatas.

kaime, vyksta aštrios kovos tarp reguliarios kariuomenės ir ginkluotų komunistinių gaujų. Kalkidės pusiasalyje mūšiai gyvėja.

Respublikonų laikraštis „Tribune“ praneša, kad gen. Dempsey tikslas esąs kontroliuoti Trakijos ir Makedonijos karinius veiksmus.

Graikai demonstravo prieš santarvininkų ambasadas Atėnuose, kad Taikos konferencija nenori priskirti kai kurių žemių, kurias dabar valdo Albanija ar Bulgarija. Graikai nori jas atgauti, nes bekovodami ten jie daug kraujo praliejė.

PRIESZIEMINIAI APDŪMOJIMAI

Nelaukime, nesitikėjome, o vis dėlto stovime trečiosios tremties žiemos angoje. Negebras mūsų nuotaikas dėl padėties netikrumo, dėl neatspėjamos ateities jau drumsčia ir kasdieniško mūsų barakinio, kareiviniinio gyvenimo rūpesčiai. Kiauri langai, patalpų ankštumas, grasinantis šaltis jau nebeduoda mums ramybės. Tie rūpesčiai mums sunkūs ypač dėl to, kad mes neturime galimumo savarankiai daryti žygių tiems besiantnantiems žiemos negerumams išvengti, pašalinti. Mes esame DP, atseit, jokių teisių savo gyvenimui tvarkyti neturime. Visai tikra, kad jei gyventume tokioje šalyje ir tokiais sąlygomis, kur galėtume gauti darbą ir už jį maistą ir pastogę, mažai kas iš mūsų sėdėtų dabartinėse kareivinėse ir barakuose, bei malonės duoną valgytų. Dirbti ir susitvarkyti mokėtume.

Tačiau dirbančio ir savarankiai sau duoną pelnančio žmogaus teisių tuo tarpu mes neturime ir vargu ar galime šioje šalyje artimiausioje ateityje tikėtis. O jei taip, tai ir prieš ateinančios žiemos sunkumus mes esame bejėgiai. Turėsime tenkintis tokiu gyvenimu, koks yra mums parūpintas.

— * —

Su didžiausiu atsidėjimu sekėme visokias konferencijas ir pasitarimus, kurie lietė UNRRA likimą ir naujos tremtinių šalpos organizacijos steigimą. Ir štai iki šiol beveik nieko apčiuopiama nėra padaryta naujai organizacijai vietoj žadančios susilikviduoti UNRRA įsteigti, tačiau iš gen. Mac Narney aiškiai girdėjome, kad JAV neturi išteklų mus amžinai šelpti. Visi DP, taigi ir mes, energingai skatinami grįžti į savo tėvynes. Pirmutiniai spaudžiami ir geruoju skatinami lenkai. Pastarieji jau masiškai pradėjo repatrijuoti. Šios akcijos metu, galima laukti, kad ir mes galime būti paspausti. Tad ir dėl to ateinanči žiema mums gali būti sunkesnė, negu pereinotji. Bet tai tegul bus tik spėliojimai. Šiaip jau nėra duomenų spręsti, kad bent žiemos metu mums būtų nutraukta šalpa ir kad mes staiga būtume palikti savo blogų perspektyvų likimui. Juk girdėjome, kad mumis yra pažadėta rūpintis bent iki ateinančių metų vidurio. Tą pažadą yra parėmę ir atsakingi vyrai mūsų padėties supratimu ir teisingu jos įvertinimu.

— * —

Galvodami apie mūsų ateities gyvenimą, visą tremties laiką, dėjome viltis, kad, jei nebus galima grįžti į tėvynę, tai mums bus sudarytos sąlygos išsikelti į tokį kraštą, kur mes galėtume žmoniškai įsikurti. Šitos mūsų viltys buvo nebe pagrindo. Įvairiose kon-

ferencijose buvo pakartotiniai ir gyvai svarstomas išvietintųjų kolonizacijos klausimas. Tačiau juo toliau, juo labiau tos mūsų viltys turi mažėti. Kai reikalas prisiartinio maždaug prie klausimo, kas ir kiek išvietintųjų priims, tai norinčių mus priimti taip ir neatsiranda. Gen. Mac Narney savo atsišaukime į išvietintuosius vėlgi sumini visą eilę valstybių, kurios išvietintųjų nesirengia priimti ir kaip tik tokių valstybių, kuriose mes tikėjomeis rasti prieglaudą. Tas, žinoma, nereikšias, kad niekas o niekas nėra kas kelių kur nors emigruoti, tačiau apie masinį tvarkingą mūsų kolonizavimą šiandien labai sunku ką nors tikra pasakyti.

Jei sąlygos gerojo pusės nepasikeis, tai DP gali galvoti apie tokią savo ateitį. Smurtu, prievarta į savo tėvynes niekas nebus gražinamas, tačiau prieš DP masę gali būti pavartotas geruoju skatinimas ir net tam tikras spaudimas, juo labiau, kad šitokios akcijos pradžia lenku atžvilgiu pasirodė esanti vaisinga. Tos akcijos rezultate DP skaičiai Vokietijoje gali žymiai sumažėti. Iš 800.000 gali likti tik koki 300.000. Aišku, kad dėl šitokio skaičiaus niekas nesuktų galvos surasti kolonizacijai vietas ar steigti organizacijas DP kolonizacija rūpintis. Tai, didelių mastu matuojant, saujelei žmonių gali būti pasiūlyta įsijungti į Vokietijos gyvenimą ir tiek.

Tokia pranašystė yra mums bloga. Tiesa, ji pranašystė ir lieka, tačiau negalima visai neigti, kad su ja nereikėtų skaitytis.

Pastarieji samprotavimai, išrodo, nieko bendra su ateinančios žiemos rūpesčių apdūmojimais neturi. Taip, jų sieti su metų laiku nėra ko, jie sietini su mūsų likimo rūpesčiu iš viso, tačiau iš jų verta pasidaryti kai kurių išvadų, kurios turi reikšmės artimiausiu laiku.

Viena iš svarbiausių tokių išvadų, tai ta, kad mums gali prireikti patiems susirasti darbo. Darbo ieškoti, reikšias darbą mokėti. Darbo, tiesa, vienokio ar kitokio visi mes mokame. Bet kiekvienas atskirai pagalvokime, kur naujose sąlygose mes su savo tėvynėje išmoktu darbu tiksim. Lietuvių tremtinių daugumas yra inteligentinio darbo žmonės. Kas gi iš jų gali susirasti sau atitinkamo darbo? Na, gal, inžinieriai, gydytojai, amatininkai. O kur pasidės visi kanceliariniai tarnautojai, valdininkai, mokytojai ar šiaip jokios profesijos neturintieji žmonės. Jiems tai tikrai bus sunku rasti darbą, o jeigu ir ras, tai patį sunkiausią ir nedėkingiausią darbą.

Yra aišku, kad visiems reiklia stengtis pasimokyti tokio darbo, su kuriuo ir naujomis

sąlygomis lengviau bet kur pritaptum.

Artinasi žiema. Laiko šiaip ar taip turėsime. Ir nemaža. Per tą laiką, užsispyrus, daug ko galima išmokyti.

Ligi šiol, pasiklaudami visokiomis geradarybėmis ir nepasiteisinusiomis viltimis, mes visi padarėme didelę klaidą. Visose stovyklose turėjome įvairių įvairiausių kursų, turėjome atsidėjusių dėstytojų, mokytojų, bet ar daug kas tuos kursus baigė, ar daug kas ko gero išmoko? Pradžioje susirašo didokai būriai klausytojų, tačiau po savaitės kitos jie iškrinta, kaip Grigo bitės. Vienas turi važinėti, kitas pliaže pagulėti, trečias patinęti, ketvirtas, iš viso, būdamas inteligentas, paprasto amato nemėgsta.

Šiandien DP dangui vis niukiantis, dažnas kursų pabėgėlis jau supranta klaidą padaręs ir gailisi veltui laiką praleidęs. Bet kas jau praleista, tas nebegrįš. Reikia naudotis ateinančiomis dienomis.

Yra tikra, kad įvairių darbų mokovai, nors jau kelis kartus apvilti, neatsisakys pamokyti savo tautiečius, jei tik pastarieji parodys norą mokytis ir dirbti.

Ko mokytis? Suaugusiems vienintelis mokslo objektas — įvairūs amato darbai. Tiesa, gerai amato išmokyti reikia diktokai laiko, tačiau pramokti, kaip sakoma, „durnium nebūti“ galima per pa-

lyginti trumpą laiką. Metalų, medžio apdirbimo ir panašių darbų įmanoma surasti galimūmų pasimokyti veikiančiose dirbtuvėse, siuvimo, batusiuvystės, šoferystės ir pan. galima pasimokyti iš savųjų specialistų.

Nė vienas išmoktas darbas niekad ir niekur nenueis veltui, o mums kiekvienam tremtiniui jis yra vertesnis už auksą. Tad ir mokymės darbo, išnaudokime jam visą ateinančią žiemą.

Greta darbų pasimokymo nepamirškime ir kalbų mokytis. Ir dėl kalbų mokymosi mes dideli apsilėdėliai. Jau pusantrų metų gyvename visai ramiai, laiko turime maris, o pasiklauskime save, kiek kuris svetimų kalbų pramokome. Kalbų kursai mūsų tarpe pasisekimo neturėjo. O vis dėlto ruošiamės keliauti į įvairius užjūrus, į tokių kraštus, kurių kalbos ne žodžio nemokame. Nebyliai būdami, bet kokiam krašte sunkiai gyvensime.

Suprantama, su visokiais pasiruošimais kitokiam gyvenimui mes lūkuriojame dėl to, kad per daug jau didele mūsų grįžimo į tėvynę viltis. Tos vilties anaipol peikti negalima. Ta viltimi mes gyvename, turime gyventi ir gyvensime, kad ir iki savo gyvenimo pabaigos. Ir ta viltis nėra tuščia. Tačiau bėda mus gali užgulti anksčiau, negu ta mūsų viltis išsipildys. Šitokiam atvejui ir rmoškimės išnaudokime žiemos metą. Ko išmoksim, tas neapuls ir tėvynėje. V—as

LENKIJOS VYRIAUSYBĖ „VIZITUOJA“

„L'Epoque“ spalio 10 d. numeryje ypatingas korespondentas R. Lacoste rašo iš Londono: „Londone teikiama didelės svarbos Lenkijos prezidento Bierut, lydimas marš. Zymierski ir kai kurių ministrų atsilankymui Belgrade aplankyti vyriausybės galvą Tito.“

Lenkijos ministeris pirmininkas Osobka — Moravski, lydimas generalinio štabo viršininko Korcezyk, spalio 12 d. išvyko į Kijevą aplankyti Ukrainos „ministerio pirminko“ Kručev. Išrodo, kad tai nėra vien mandagumo kelionės.

Bierut neva atsako į Tito vizitą, padarytą sausio mėn. Varšuvoje. Londone manoma, kad šis pasimatymas turi tikslą pasitarti kariniais klausimais. Ten vyrauja nuomonė, kad šių vizitų pagrindinis tikslas sucementuoti sovietinį bloką, kuris turėtų atlikti tam tikrą uždavinį Titui apsisprendus Triesto srityje daryti ryžtingus žygius.

Kručev — Moravski turi kitus tikslus — užgniaužti tuos politinius neramumus, kurie vis labiau pradeda išsivyrtauti Ukrainoje ir Lenkijoje. Pastaruoju metu patirta, kad Kručev bendradar-

bių 90% yra nedraugingai nusiteikę Maskvai. Ukrainoje dabar susidarė ištisa sukilėlių kariuomenė, kuri slapstosi įvairiausiose vietose. Moravski yra lenkų tautybės, bet Sovietų pilietis, praėjusio karo metu nedalyvavęs jokia požeiminėje veikloje ir kovoje prieš vokiečius. 1945 m. sausio 9 d. socialistų partija atėmė jam teisę atstovauti socialistams.

Bierut, kurio tikra pavardė Krasno Bedski, irgi yra Sovietų S-gos pilietis. Jis ten gyveno ilgą laiką. Jis buvo Kominternos žemesnis agentas ir atliko pavestą darbą Vienoje, vėliau Prahoje. Iš šio miesto Benešas 1932 metais jį ištrėmė.

PASIDAVĖ 15.000 TERORISTŲ

Varšuvos radijo praneša prezidento Bieruto komunistų, kuriame tvirtinama, kad teroristai, kurie veikė Rado-mo apylinkių miškuose, paskutinių keturiolikos dienų bėgę padėjo ginklus ir besąlyginiai pasidavė. Jie visi buvo paleisti laisvėn. Tačiau tie, kurie papildė nusikaltimus, bus atiduoti teisingumo organams. Prezidentas Bierut tvirtina, kad jų skaičius siekia 15.000 vyrų.

NUERNBERGO IVAIRENYBĖS

KAS BUS SU GOERINGO ORDENAIS
IR BRANGENYBĖMIS?

Rytoj Nuernbergo kalėjimo kieme vienuoliai nuteistųjų neteks žemės po kojomis ir atsisveikins su šiuo pasauliu. Karo nusikaltėlis Nr. 1 — Goeringas pirmasis žengs į kartuves be ordenu, medalių ir papuošalų, kurių jis taip didelis mėgėjas buvo. Tuo tarpu šios brangenybės, kartu su kitų nuteistųjų vertingais daiktais, sukrautos Nuernbergo kalėjimo seifuose. Sąjungininkų Kontrolinė Komisija artimu laiku svarstys šių brangių atžymėjimo ženklų likimą.

Gausiausias papuošalų ir ordenu rinkinys priklausė didžiajam puošėivai Hermannui Goeringui. Tarp daugelio kitų, pažymėtini yra keturi žiedai, kurie įvertinti 12.500 svarų sterlingų, ir auksinis portsigaras su įrašu „Paul I—8. Juni 1939“. Šį portsigarą Goeringui dovanojęs buv. Jugoslavijos regentas. Šios brangenybės po Goeringo mirties pereis Kontrolinės Tarybos žinion, lygiai kaip ir dvi auksinės, deimantais papuoštos, reichsmaršalo lazdos ir lagaminas su brangiais kvėpalais ir odos kremais.

Su koku kruopštumu buvo dirbama Nuernbergo karo tribunole, galima spręsti iš šių skaičių. Procesas tęsėsi apie 10 mėnesių, dalyvaujant 40 teismo stenografų, kurių surašytas protokolai, susideda iš 30 tomų, turi 16.000 puslapių su virš 4 milijonais žodžių. Prokurorai patiekė teismui 2.630 ir gynėjai 2.700 dokumentų. Buvo apklausta 240 liudininkų, taip pat gauta apie 300.000 garbės pareiškimų bylos reikalui. Posėdžių

metu įrašyta 7.000 plokštelių ir 27.000 garsinių kaspinių. Dauginant dokumentus ir kitą teismo medžiagą rotatoriais, sunaudota 5.000.000 lapų popieriaus, kuris sveria daugiau kaip 200 tonų. Dokumentų centralė pagamino 780.000 foto kopijų, kurioms buvo sunaudota 1.300 rulonų foto popieriaus. Neapskaičiuojamas popierius, sunaudotas 550-tyje biurų rašant raš. mašinėlėmis. Teismo sandėlis išdavė virš 22.000 pieštukų.

Šalia 27 gynėjų dalyvavo jų 54 asistentai ir 67 sekretorės. Nacinių organizacijų gynyboje dirbo 57 advokatai su savo asistentais ir sekretorėmis.

Procesą sekė 350 žurnalistų iš Europos ir užjūrio; be šių, dalyvavo dar 153 vokiečių spaudos atstovai. Trys amerikiečių, 1 britų, 1 prancūzų ir 1 sovietų, lygiai kaip ir JAV armijos įstaigų telegrafo biurai iki rugpjūčio 30 d. tarptautinei spaudai persiuntė 13.556.699 žodžių. Dvylika vertėjų visą teismo eigą vertė lygiagrečiai į anglų, prancūzų, rusų ir vokiečių kalbas.

Didžiojo antisemito Julius Streicherio, nuteisto pakarti, spaustuvė, kurioje savo laiką buvo spausdinamas antisemitinis „Der Stürmer“ laikraštis, šiuokart gavo visai kitokio pobūdžio darbą — joje spausdinamas Nuernbergo karo tribunolo baigiamasis pranešimas, susidedas iš 16 milijonų žodžių. Pranešimą sudarys 20 tomų po 600 puslapių kiekvienas; bus atspausdinta 5.000 egz. anglų, 2.500 egz. prancūzų, tiek pat rusų ir vokiečių kalbomis. (s)

TSRS SAUGUMO POLITIKA

„C. Daily Mail“ pateikia Tarybų Sąjungoje ilgą laiką buvusio „Reuterio“ korespondento įspūdžius.

„Grįžus man iš TSRS, nuolat esu klausinėjamas, ar bus karas su T.S.-ga? Ar Maskva nori karo?

Po pusantrų metų buvimo Maskvoje, grįžęs į Vakarų Europą, galiu pasakyti, kad tarybinėje užsienio politikoje ryškiai pastebimas sumišimas ir netikrumas.

Tarybų S.-ga, galima drąsiai tvirtinti, karo nenori. Karo metu ji yra žymiai nukentėjusi, nori atsistatyti ir pakelti gyvenimo lygį. Bet iš kitos pusės siekia saugumo ir dar kartą saugumo.

Tarybinio žmogaus akimis į pasaulį reikia žiūrėti atsargiai ir juo reikia nepasitikėti. Spauda, radijas, bolševikų, partijos atstovai nuolat kalba, kad kapitalizmas sudaro didelę grėsmę pasaulyje vienintelei socialistinei valstybei. Kai toks pavojus gresia, kariuo-

menė yra apgailėtina būtinybė. Jokia paslaptis, kad T.S.-goje dedamos pastangos gerinti karių būvį. Nors vyksta dalinė demobilizacija, raudonoji armija yra milžiniška galybė. Joks partinis atstovas Maskvoje tiksliai nežino, kiek T.S.-ga turi kariuomenės, bet dažnai minima 2 mil. ginkluotų vyrų.

Atominės bombos veiksnys yra pats didžiausias, sukelias T.S.-goje nevilylį ir nedraugiškas nuotaikas, kurias Stalinas dalimi bando pašalinti savo pareiškimais.

D. Britanija, o ypač JAV yra kaltinamos, kad turima bomba siekia pažaboti T.S.-gą ir kitas valstybes.

Rusai tiki, kad artimoje ateityje jie patys galės pagaminti atominę bombą. Apie įstaigą, kurios viršininku yra L. Berija, besinaudojanti neribotais kreditais, plačiai kalbama, kad ji „dabar daranti plataus masto atominės bombos tyrinėjimus“.

AMERIKOJE TRŪKSTA MĖSOS

OAP praneša, kad 40 miestų JAV, o ypač Nėjorke, jau trys savaitės trūksta mėsos. Šiuo klausimu prez. Trumanas sukvietė atsakingų pareigūnų pasitarimą.

Respulikonai dabartiniu maisto trukumu ypač pasinaudoja kaltinti demokratams ir reikalauja panaikinti kainų priežiūrą. Demokratai kaltina respublikonus, kad jie sabotuoja kainų nuostatus.

MIRĖ TANKO IŠRADĖJAS

Tanko išradėjas Sir William Tritton, mirė sulaukęs 71 metų amžiaus.

Savo idėją, pastatyti „žemės laivą“ jis įgyvendino 1914 metais. Ši idėja buvo įgyvendinta Churchillui paremiant ir pirmieji tankai kovos lauke pasirodė 1916 m. rugsėjo mėn. Somme kautynių metu. Kadangi jis buvo slapstai pastatytas, buvo vadinamas „vandens indu“. Tačiau jį gaminę darbininkai tuojau jį praminė tanku ir nuo to laiko jis tuo vardu vadinamas.

HIDROELEKTRINĖ STOTIS DYKUMOJE

Egipto vyriausybei prašant, inžinierių specialistų komisija ruošia planus dykumoje pastatyti galingą hidroelektrinę stotį. Stotis bus varoma vandeniu, atvestu iš Viduržemio jūros iki Cattavos krioklio, esančio dykumoje 137 metrais žemiau jūros lygio. Vanduo bus atvestas 70 klm. ilgio kanalu, kuris iš dalies eis tuneliais. Be to, dalis vandens, saulei kaitinant, išgaruos ir dideliuose dykumos plotuose pagerins klimatą.

ATVYKO PABALTIEČIŲ GAIL. SESERYS

Londonas, X. 14. Jau į Londoną atvyko 2000 lietuvių, latvių ir estų gailėstingų seserų iš Vakarų Vokietijos. Jos bus paskirstytos po įvairias Anglijos tuberkuliozo ligonines.

LIETUVIO ŽUDIKAS NU-TEISTAS MIRTĮ

Muenchenas, X. 14. Amerikiečių karo teismas Kulmbache nubaudė mirtimi sovietų pilietį, 22 metų amžiaus Pellačuką už vieno lietuvių nužudymą. Nužudytojo lietuvių pavardė nepaskelbta. Pellačukas vadovavo ginkluotai gaujai, kuriai priklausė vienas lenkas, vienas žydas ir du turkai.

SIUVIMO KURSŲ NAUERTINGE

Siuvimo kursai Nuertingeno kolonijos moterims vėl pradeda veikti š. m. spalio 15 d. 16 val. gimnazijos patalpose V-jė klasėje. Teoretinės paskaitos vyks du kartus savaitėje — antradieniais ir trečiadieniais — nuo 16—18 val. Dėl praktikos bus susitarta vėliau. Kursuose dėsytys priitursi amatų mokyklų lektorė p. Urbonaitė.

KRONIKA

WEILHEIMIEČIAI ŠVENTĖ METINES

Weilheimas/Teck. Spalio 10 d. Weilheimo lietuvių kolonija šventė savo kolonijos metines. Po pamaldų kolonijos pirm. V. Salčiūnas padarė pranešimą apie lietuvių iškūrimą ir gyvenimą Weilheime, doc. G. Galvanauskas skaitė paskaitą apie didžiųjų galybių politines ir ekonomines varžybas, o pabaigai mąžieji šokėjai, vadovaujami A. Serapinaitės, pašoko plastiškų šokių.

Tą pačią dieną įvyko kolonijos gydytojo Dr. P. Rasučio, kuris skiriamas aukštesnėm pareigom UNRRA žinyboje, išleistuvės. Dr. Rasutis, anksčiau vadovavęs DP ligoninės skyzini Goepingene, suorganizavo Weilheimo lietuvių kolonijos ambulatoriją ir buvo populiarius tautiečių tarpe.

Po vasaros atostogų elektros ir radio technikų kursai, vedami inž. Vanago, darbą tęsia toliau. Neatsileika ir anglų kalbos kursai, kuriuose dėsto V. Salčiūnas ir J. Sarnackis. (J. Sk.)

ATIDAROMI SKLANDYTOJŲ KURSŲ

Kirchheimas. Spalio 15 d., 15 val. pradedami skautų sklandytojų kursai. Kursuose pirmiau bus mokomasi teoretinių dalykų, o vėliau bus praeitas ir praktiškas sklandymas. Kursus gali lankyti visi skautai.

TOLKO STOVYKLOJ

Tolkas. Vokietijos šiaurėje, Schleswige, esančią lietuvių stovyklą „Venta“ spalio 1 d. aplankė Flensburgo lietuvių scenos mėgėjų grupė, kuri suvaidino 4 v. M. Venclausko veiklą „Lietuviškos vestuvės“. Į šį spektaklį buvo nuvykę ir tolkiečiai.

Stovyklos gyventojas Juozas Bartuška jau nuo praeito rudens pradėjo gaminti klumpes, kurių iki šiol yra pagaminęs per 200 porų. Ši klumių pramonė yra garsi ir kitose stovyklose, nes medinis apavas yra labai praktiškas gausiame šios Vokietijos srities purve.

APŽVALGA

Lithuanian Newspaper. Permitted by UNRRA Team 513. Išėina 3 kartus per savaitę: antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais. Leidžia ir redaguoja Redakcinė Koligija. Ats. red. Alb. Valentinai. - Prenumerata 1 mėn. - RM 6.-; atskiras numeris 50 pf. Redakcija: Nürtingen (Württ.), Katharinenstr. 31/1. Administracija: Kirchheim-Teck, Krebenstr. 18. - El. a-ta: Apžvalga Giro-Konto Nr. 2235 in Sparkasse Kirchheim-Teck (14a). Spaudžia: A. Gottliebs & J. Oßwalds Buchdr., Kirchheim-Teck.